

Nr 24.

Ankom till riksdagens kansli den 5 mars 1929 kl. 11 f. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av viss överenskommelse mellan kronan och Falu stad.

(1:a avd.)

Uti en till riksdagen avläten, den 1 februari 1929 dagtecknad proposition (nr 37) har Kungl. Maj:t under åberopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag föreslagit riksdagen dels godkänna vid statsrådsprotokollet fogade den 3 och den 9 januari 1928 mellan Kungl. Maj:t och kronan genom kasernkommittén, å ena sidan, samt Falu stad, å andra sidan, ingångna preliminära överenskommelse, dock med den ändring, att den i §§ och 7 av överenskommelsen angivna köpeskillingen, 20,000 kronor, för egendomen Norslund höjes till 30,000 kronor; dels medgiva, att sistnämnda belopp, 30,000 kronor, må tillgodoföras lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål; dels ock medgiva, att statens domäners fond må, i samband med överlåtelse å staden av den i § 2 av överenskommelsen omförmälda fastigheten, nedskrivnas med 10,500 kronor.

Statsutskottet, till vilket ifrågavarande proposition hänvisats till förberedande behandling utom beträffande frågan om nedskrivning av statens domäners fond, får ifråga om utredningen i ärendet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

Efter att hava lämnat en redogörelse för de mellan kasernkommittén och Falu stad i ärendet förda underhandlingar ävensom vederbörande myndigheters yttranden över ett upprättat förslag till överenskommelse har departementschefen anfört följande:

»Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, har staden Falun fullgjort avsevärda prestationer för det till staden förlagda Dalregementet. Sålunda har staden, bland annat, utan ersättning med äganderätt till kronan överlåtit markområden med en areal av sammanlagt omkring 170 hektar. I betraktande av vad staden såväl i detta hänseende som i övrigt fullgjort i anledning av regementsförläggningen, har jag i likhet med kasernkommittén ansett fog föreligga för stadens anspråk på att erhålla visst vederlag för att Dalregementet jämlikt 1925 års härordningsbeslut undergått reducering till s. k. begränsad organisation.

Enligt den av kasernkommittén med Falu stad träffade förslagsöverenskommelsen skall kronan utan vederlag till staden överlåta dels de å före-

nämnda karta med 1 och 3 utmärkta områdena, i areal innehållande tillhoppa cirka 14,500 kvadratmeter, att av staden disponeras för vägändamål. Dels de å samma karta med 2 a och 2 b betecknade områdena, i areal innehållande sammanlagt omkring 12,200 kvadratmeter, dels ock det å ifrågasvarande karta med 4 utmärkta området, utgörande stadsägan nr 599 och i areal innehållande omkring 17,000 kvadratmeter. Vidkommande områdena 1, 2 a och 2 b samt 3, vilka utgöra delar av regementets övningsfält, skulle, enligt vad utredningen giver vid handen, icke några olägenheter för regementet ur övnings synpunkt vara förenade med att områdena i fråga överlåtes till staden. Jag har med hänsyn härtill funnit mig böra biträda förslaget i denna del. Vad angår stadsägan nr 599, hör densamma under domänstyrelsens förvaltning, och såsom av kasernkommitténs framställning inhämtas, har styrelsen för sin del icke framställt någon erinran mot att fastigheten överginge i stadens ägo under förutsättning, att domänfonden härvid erhöle gottgörelse med belopp, som efter verkställd värdering av fastigheten angivits till 10,500 kronor. Efter samråd i ämnet med chefen för jordbruksdepartementet har jag ansett mig böra tillstyrka, att även denna fastighet utan vederlag överlåtes till Falu stad, och torde härvid, liksom tidigare i dylika fall ägt rum, domänfonden böra, i stället för att tillgodoföras den ifrågasatta ersättningen å 10,500 kronor, nedskrivas med samma belopp.

Förslagsöverenskommelsen innebär vidare, att Falu stad skulle såsom ytterligare ersättning i anledning av personalreduceringen vid Dalregementet berättigas att mot en kontant mellanavgift av 20,000 kronor av kronan förvärva egendomen Norslund i och invid Falun. Med avseende å denna egendom torde böra nämnas, att densamma med stöd av Kungl. Maj:ts genom brev den 20 juni 1918 lämnade bemyndigande samma år av arméförvaltningens fortifikationsdepartement inköptes för lantförsvarets räkning, i syfte att där skulle upprättas en förplägnadsanstalt, samt att för egendomen erlades en köpeskilling av 73,000 kronor, vilken bestreds från Norrbottens hästjägarskvadrons fond. Planen att därstädes anlägga en förplägnadsanstalt blev icke förverkligad och kan numera anses hava helt förfallit. Ur övnings synpunkt hava visserligen de militära myndigheterna framställt erinringar i anledning av förslaget, att kronan skulle avhända sig egendomen; men då förvärvet av densamma icke varit föranlett av behov att bereda regementet ökad övnings terräng och totala ytvidden av det markområde, som, i händelse egendomen avträdes, allt fortfarande skulle stå till förfogande för regementets öningar, utgör omkring 360 hektar, har jag ansett något avgörande skäl att motsätta mig egendomens överlåtelse till staden icke föreligga, för såvitt emellertid kronan härvid erhåller den mellanavgift, som under förhandenvarande förhållanden kan anses skälig. Kasernkommitténs förslag till kompensation å Falu stad har avvägrats med godtagande av det värde å nämnda egendom, vartill densamma vid den år 1927 verkställda saluvärderingen upptagits, eller 43,800 kronor, och mellanavgiften för egendomen har i anslutning till detta värde i förslagsöverenskommelsen bestämts till 20,000 kronor. I likhet med arméfördelningschefen och fortifikationsdepartementet har jag icke kunnat

undgå att finna egendomens uppskattade värde väl lågt, och jag har på grund härav kommit till den uppfattningen, att ifrågakvarande kontanta ersättningsbelopp skäligen bör höjas till 30,000 kronor.

I förslagsöverenskommelsen har angivits, att de till överlåtelse avsedda fastigheterna skulle tillträdas av staden den 1 juli, respektive — vad angår det med 4 betecknade området samt egendomen Norslund — den 1 oktober 1928 eller vid de senare tidpunkter, som efter särskild överenskommelse kunde bliva bestämda, dock icke senare än den 1 juli, respektive den 1 oktober 1929. Jag förutsätter, att vid en blivande definitiv uppgörelse angående tiden för stadens tillträdande av fastigheterna tillträdesdagen beträffande det med 2a betecknade området bestämmes till den 1 juli 1929. Härigenom tillgodoses nämligen det av såväl regementschefen som fortifikationsdepartementet framställda kravet på att regementet skulle intill sistnämnda tidpunkt äga rätt till grustäkt å området i fråga.

Den inflytande köpeskillingen för Norslunds egendom synes lämpligen böra tillgodoföras lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål.»

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag i vad detsamma hänvisats till utskottet, får hemställa,

att riksdagen må

a) godkänna i statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 1 februari 1929 omförmälda, den 3 och den 9 januari 1928 mellan Kungl. Maj:t och kronan genom kasernkommitten, å ena sidan, samt Falu stad, å andra sidan, ingångna preliminära överenskommelse (Bil. vid detta utlåtande), dock med den ändring, att den i §§ 3 och 7 av överenskommelsen angivna köpeskillingen, 20,000 kronor, för egendomen Norslund höjes till 30,000 kronor;

b) medgiva, att sistnämnda belopp, 30,000 kronor, må tillgodoföras lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål.

Stockholm den 5 mars 1929.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar S. H. Kvarnzélius, A. C. Lindblad, J. L. Widell, Olof Olsson, O. Bergqvist, J. Nilsson i Malmö, C. P. V. Nilsson i Gränebo, C. A. Carlsson i Gävle, P. A. Dahl, N. J. M. Svensson i Kompersmåla, J. G. Waller och G. A. Bergström.

från andra kammaren: herrar A. Anderson i Råstock, A. Wiklund i Brattfors, P. Nilsson i Bonarp, C. R. Jansson i Falun, O. Olsson i Kullenbergstorp, L. J. Carlsson-Frosterud, P. M. Olsson i Blädinge, A. Å:son Törnkvist i Karlskrona, B. F:son Holmgren, E. J. Wigforss, J. Olofsson i Digernäs och J. Jönsson i Revinge.

Bil.

Med anledning av att Dalregementet jämlikt 1925 års beslut i försvarsfrågan från och med den 1 januari 1928 skall erhålla begränsad organisation träffas härmed mellan Kungl. Maj:ts och kronan genom kasernkommittén, under förbehåll av Kungl. Maj:ts och riksdagens godkännande, å ena sidan, samt Falu stad, å andra sidan, följande överenskommelse:

§ 1.

Kronan skall utan vederlag till staden överlåta följande markområden, hörande till det av Dalregementet disponerade övningsfältet vid Falun, nämligen:

1) för framdragande och rätning av stora landsvägen från Falun i östlig riktning mot Gävle ett å bifogade »Karta över en del av Kungl. Dalregementets kasern- och övningsplats» närmare utmärkt markområde, betecknat med figur 1 och i areal innehållande cirka 12,100 kvadratmeter;

2) de å kartan med figurerna 2 a och 2 b betecknade markområden, belägna söder om nämnda landsväg i dess tilltänkta nya sträckning och i areal innehållande nr 2 a cirka 10,000 kvadratmeter och nr 2 b cirka 2,200 kvadratmeter;

3) för breddning av Svärdsjövägen vid Manhem ett å samma karta med figur 3 betecknat markområde om cirka 2,400 kvadratmeter.

§ 2.

Kronan skall vidare utan vederlag till staden överlåta det å förenämnda karta med figur 4 angivna område vid Manhem, utgörande stadsägan nr 599 och i areal innehållande omkring 17,000 kvadratmeter.

§ 3.

Såsom ytterligare ersättning i anledning av personalreduceringen vid Dalregementet skall staden berättigas att mot en kontant mellanavgift av 20,000 kronor av kronan förvärva den kronan tillhöriga dels inom Kopparbergs socken och dels inom Falu stads område belägna egendomen Norslund med undantag av därifrån förut avsöndrad mark.

Enligt för kronan utfärdade lagfartsbevis består ifrågavarande egendom dels av andelar av ägofigurerna n:ris 223, 224, 227, 228, 229, 229 a, 230, 238 och 239 i Noret inom Falu stads område, vilka andelar numera tillhoppa utgöra enligt fastighetsregistret stadsägorna n:ris 646, 648 och 649 i ägotrakten Norslund, dels ock av den inom Falu domsagas norra tingslag belägna andelen av egendomen Norslund, enligt uppmätning bestående av 24 tunnland 18.7 kappland åkerjord och 7 tunnland 18.9 kappland slog- och hagmark och 12.3 kappland impedimenter samt i Norets skog lotterna nr 1 om 57 tunnland och nr 4 om 6 tunnland 9.1 kappland, allt skogsmark i areal med åtföljder, med undantag av från egendomen sedermera avsöndrad jord.

§ 4.

Staden må tillträda de i § 1 omnämnda markområden i befintligt skick den 1 juli 1928 eller vid den senare tidpunkt, som efter särskild överenskommelse må bli bestämd, dock icke senare än den 1 juli 1929. Sär-

skild avhandling skall, sedan erforderliga förrättningar för avstyckning av områdena blivit verkställda, upprättas mellan kronan och staden angående deras överlåtande till staden.

§ 5.

De i §§ 2 och 3 angivna fastigheter må av staden tillträdas i befintligt skick den 1 oktober 1928 eller vid den senare tidpunkt, som efter särskild överenskommelse må bliva bestämd, dock icke senare än den 1 oktober 1929. Sedan denna överenskommelse blivit av Kungl. Maj:t och riksdagen godkänd, skola särskilda överlåtelsehandlingar upprättas mellan kronan och staden rörande dessa fastigheters överlåtande till staden.

§ 6.

Samtliga kostnader för avstyckning och lagfart å de av staden enligt denna överenskommelse förvärvade fastigheterna skola bestridas av staden.

§ 7.

Den i § 3 omförmälda köpeskilling å 20,000 kronor skall staden å dagen för tillträdet av egendomen Norslund utan anfordran inbetala till Kungl. arméförvaltningens kassa.

Av denna överenskommelse äro två exemplar upprättade, av vilka Kungl. Maj:t och kronan erhållit det ena samt Falu stad det andra exemplaret.
Stockholm den 9 januari 1928.

För kasernkommittén:

JOHAN JÖNSSON.

/ Nils Berlin.

Falun den 3 januari 1928.

För Drättselkammaren i Falun:

AX. WALLIN. ERIK NORDKVIST. EINAR LYBERG.

Herrar Ax. Wallins, Erik Nordkvists och Einar Lybergs egenhändiga namnteckningar bevittnas av:

John Zettervall.

Evald Östberg.